

امام رضا(ع) مسیر سیاست را معنوی و مقدس کرد/ آموزش سیاست صحیح به امت

چهره ماندگار رشته تاریخ و عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس با بیان اینکه امام رضا(ع) سیاست صحیح را به امت یاد دادند، گفت: عباسیان می‌خواستند بهره‌برداری سوئی از امام(ع) داشته باشند اما ایشان توانست مسیر سیاست را معنوی و مقدس کند.

چهره ماندگار رشته تاریخ و عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس با بیان اینکه امام رضا(ع) سیاست صحیح را به امت یاد دادند، گفت: عباسیان می‌خواستند بهره‌برداری سوئی از امام(ع) داشته باشند اما ایشان توانست مسیر سیاست را معنوی و مقدس کند. دکتر صادق آئینه‌وند، چهره ماندگار رشته تاریخ و عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد برکات فرهنگی و اجتماعی سفر تاریخی امام رضا(ع) به ایران گفت: حرکت امام رضا(ع) از مدینه به طرف ایران از چند جهت باعث برکات فراوانی برای ملت ایران شد؛ یکی اینکه ایشان به عنوان امام هشتم شیعیان جهان و عالم آل محمد(ص) یکی از کسانی است که در هدایت جهان اسلام نقش اساسی داشته است.

وی افزود: اگر شرق و غرب جهان اسلام را در نظر بگیریم امام رضا(ع) تمام این وادی‌ها را سیراب کردند. مخصوصاً اینکه اختلافاتی میان امامزاده‌ها و کسانی که منسوب به علوی‌ها بودند وجود داشت که این اختلافات مشکلاتی را برای مردم ایجاد کرده بود با آمدن امام رضا(ع) و در حقیقت شناخته شدن آن بزرگوار به عنوان رهبر و هادی جهان اسلام تمام این مشکلات برطرف شد و جهان اسلام خود را از این منبع نورانی بهره‌مند کرد.

آئینه‌وند در ادامه سخنانش با بیان اینکه در گذشته غالباً ائمه(ع) در مدینه بودند و یا تحت فشار عباسیان مجبور بودند که به مناطق دیگر مانند عراق سفر کنند، اظهار داشت: ولی هیچ کدام در ایران به هدایت خلق خدا نپرداخته بودند. ایران هم دروازه شرق بود خصوصاً خراسان بزرگ که می‌توانست برای شرق مهم باشد سفر امام رضا (ع) زمینه‌ای را فراهم کرد که باعث شد ایرانی‌ها مستقیماً از وجود این امام(ع) بهره‌مند شوند و نقطه توجهی بر جهان اسلام مخصوصاً در منطقه شرق و خراسان بزرگ شود. این موضوع از این نظر قابل توجه است که مورد عنایت علاقه‌مندان به اهل بیت(ع) که در این قسمت از ایران بیشتر از همه جای جهان اسلام بودند واقع شد.

این محقق تاریخ اسلام تصریح کرد: دیگر اینکه مباحثی که این امام همام(ع) با اهل علم مخصوصاً فیلسوفان و متکلمان از مذاهب و فرقه‌های مختلف که در این منطقه زندگی می‌کردند انجام داد؛ در واقع یک مسیر اعتقادی صحیحی را برای امت به یادگار گذاشت که این از زوایه سوم مورد توجه است که کمتر دیده شده ائمه(ع) قبل از ایشان توانسته باشند چنین فرصتی را به دست بیاورند و این فرصت برای امام رضا(ع) فراهم شد.

وی با اشاره به اینکه امام رضا(ع) بسیار خوب عملاً وارد سیاست شدند، بیان کرد: به این معنا که سیاست صحیح را به امت یاد دادند. درست است که عباسیان می‌خواستند بهره‌برداری سوئی از امام(ع) داشته باشند اما ایشان عملاً با تسلط، مهارت، هدایت و محبوبیتی که در جهان اسلام داشت توانست در حقیقت مسیر سیاست را معنوی و مقدس کند. حضورشان در صحنه هدایت و گره زدن سیاست به هدایت خلق، تدبیر امت و حضور در مراسم و مجالسی تا به حال به این شکل با حضور امام برگزار نشده بود مانند نماز عید فطر، نماز باران و ایام و مناسبت‌های مختلف دیگر نشان داد که مسیر دیگری در سیاست امت هست که می‌توان آنرا با هدایت گره زد و این کار را امام رضا(ع) عملاً انجام داد.

استاد دانشگاه تربیت مدرس با بیان اینکه بعد از سفر امام رضا(ع) عده‌ای از فرزندان ائمه و برادران و خواهر امام به ایران آمدند حضور آنها چه تأثیری بر فضای فرهنگی و اجتماعی ایران داشت، گفت: خاندان اهل بیت(ع) دو جریان بودند؛ یک جریان مخالف بودند که در حقیقت خلاف مشی خلافت و امامت داشتند آنها در کوفه و یمن و مکه درگیر شدند. مأمون و عباسیان قصد داشتند از این اختلافات علیه امام(ع) استفاده کنند که نتیجه‌ای نگرفت.

وی افزود: گروهی از خاندان اهل بیت(ع) که امامت را تأیید می‌کردند مورد تأیید ما هستند که با امام و امامت پرورش یافته بودند. بنابراین بخشی که به ایران آمده بودند کسانی بودند که امامت امام(ع) را تأیید کردند و پیرو مشی ایشان بودند و بخشی هم مخالفت کردند و دنبال سیاست بودند و اهداف خاصی داشتند که در شام، یمن و عراق ماندند.

آئینه‌وند با اشاره به اینکه حرکت آنها در نقاط مختلف جهان اسلام باعث شد که مردم با مکتب اهل بیت(ع) بیشتر آشنا شوند، گفت:

شخصیت‌های شجاع، عالم، فاضل، دانشمند، مخلص و مؤمن و جهادی هر کدام نقش خاص خودشان را در نقط مختلف جهان اسلام مخصوصا شرق داشتند. دیگر اینکه وقتی اینها به شهادت رسیدند محل شهادت و دفنشان پایگاه علمی و فرهنگی و مرکز توجهی برای زوار و شیعیان شد و جو فرهنگی و معنوی خوبی را در ایران ایجاد کرد.

وی در مورد مناظرات امام رضا(ع) با علمای فرق و ادیان مختلف هم تأکید کرد: عباسیان علوم یونانی و رومی و حتی هندی را وارد جهان اسلام کردند اما هدف آنها از انتقال علوم، هدایتی و تربیتی نبود که مثلاً تمدن اسلامی را با صبغه اسلام بسازند اینها بیشتر می‌خواستند که به اهداف خود برسند و مجموعه ترجمه‌ها را با اهداف دیگری در میان مردم منتشر می‌کردند. در این زمان احساس شد که اختلافات کلامی و فرقه‌ای به خاطر ترجمه کتاب‌ها فراوان شده است امام رضا(ع) اینها را روشمند کردند و نشان دادند که علم صحیح را چگونه باید أخذ کرد. چگونه باید مجادله کرد و شیوه و نهج و مسیر کلام و سخن گفتن و احتجاج و مجادله را نشان دادند. در حقیقت امام(ع) با حرکت عملیاتی خودشان یک مسیر روشنی را پیش روی امت اسلامی قرار دادند.